

ресурсів. У цілому, процес реформування повинен відбуватися в напрямку створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів у інвестиційні програми, з метою формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулювальні й регулювальні властивості. Усе це сприятиме досягненню якісно нового стану податкової системи України, за якої будуть створені сприятливі умови для ведення бізнесу, зростання споживчого попиту на внутрішньому ринку при одночасному динамічному збільшенні сукупних податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Вихристенко В. В. Долга Л.О. Роль податків у формуванні бюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=30337>
2. Гелюта Д. Податки та їх роль у формуванні бюджету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2012/podatky-ta-jih-rol-u-formuvanni-byudzhetu/>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://library.if.ua/book/11/1073.html>
4. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (від 25.01.2012р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Мельник В. М. Фіскальна політика держави в умовах фінансової кризи // Фінанси України. – 2008. – № 11. – С. 11–17.
6. Сідельникова Л. П. Науково-теоретичне підґрунтя концепції формування доходів державного бюджету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkei_2013_1_24.
7. Турянський Ю. І. Податки як джерело формування бюджетних надходжень держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2013/23_18/229_Tur.pdf
8. Юрій С. Становлення доктрини фінансової системи України : монографія / С. Юрій, О. Десятнюк; за ред. С. Юрія. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 192 с.
9. Юрій С. І. Бюджетна система. Вишкіл студії: навч. посіб. / С. І. Юрій, О. П. Кириленко, В. Г. Дем'янишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 424 с.

Стаття надійшла до редакції 20.11.2017

УДК 342.9.796

Ковальов Ігор Миколайович

*кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри спеціальної фізичної підготовки
Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ ЯК СКЛАДОВА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ТА ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

В статті розкрито зміст фізичної підготовки правоохоронних органів в Україні, розглянуто з позиції функціонального підходу – як функції держави щодо розвитку фізичної культури і спорту, як необхідної умови проходження служби в правоохоронних органах та елементу особистої безпеки правоохоронців, що дозволило передбачити наступність формування змісту зазначеного поняття, виходячи з правової природи управління, яке реалізується в межах адміністративно-правових відносин.

Ключові слова: фізична культура, фізична підготовка, спорт, державна політика у сфері фізичної культури і спорту, правоохоронні органи, адміністративна діяльність правоохоронних органів.

Kovalev I. N. PHYSICAL TRAINING IN LAW ENFORCEMENT BODIES AS A COMPOSITION OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS AND THE SUBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION

In the article, the content of physical training of law enforcement agencies in Ukraine is considered from the standpoint of a functional approach – as a function of the state concerning the development of physical culture and sports as a necessary condition for service in law enforcement agencies and the element of personal security of law enforcement officers, which allowed for the continuation of the formation of the content of the said concept, based on the legal nature of management, which is implemented within the framework of administrative-legal relations.

Formulated author's definition of the category of "physical training in law enforcement agencies". Thus, it is noted that under the physical training in law-enforcement bodies as an object of administrative-legal regulation one

should understand the activities of authorized subjects of the sphere of physical culture and sports, which is determined by the norms of administrative law, and is directed at the formation of motor skills and abilities of the employee, the development of his physical qualities and abilities, taking into account the peculiarities of professional activity concerning the protection of human and citizen's rights and freedoms, and is a prerequisite for service in these bodies.

Key words: physical education, physical training, sports, state policy in the sphere of physical education and sports, law enforcement agencies, administrative activities of law enforcement agencies.

Постановка проблеми. Становлення правової держави в Україні вимагає реального утвердження принципу верховенства права, зміцнення законності та правопорядку в країні, забезпечення прав і свобод громадян. Вирішення цього завдання, з одного боку, потребує посилення правоохоронної функції держави, активізації боротьби з різними правопорушеннями, з іншого – вдосконалення внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності правоохоронних органів України. Адже, як слушно зазначає О.М. Бандурка результативність внутрішньоорганізаційної діяльності є умовою успішного вирішення основних завдань, що покладені на ці органи у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку [1, с. 22] тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням правового регулювання фізичної культури і спорту присвятили свою увагу такі вчені, як: О.В. Джафарова, Р.С. Мельник, О.А. Моргунов, Ю.М. Репкіна, Н. Г. Ярова та деякі інші. Однак більшість робіт в даній сфері торкаються переважно питань правового регулювання спорту (Ю. М. Мічуда, В. Н. Платонов, С. М. Стороженко), особливо цивільно-правових аспектів даних суспільних відносин (С. В. Алексєєв, О.М. Брілліантова, В. В. Кузін, І. С. Кузнєцов, М. Є. Кутєпов, М. Ю. Мінаєв, С. І. Нагін та інші).

Разом з тим питанням фізичної підготовки у адміністративно-правовій літературі майже не приділяють уваги.

Формування цілей статті. Метою нашого дослідження є обґрунтування позиції, що фізична підготовка є одним із видів внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності правоохоронних органів та становить предмет адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. З метою визначення поняття фізичної підготовки в правоохоронних органах у якості предмету адміністративно-правового регулювання та складової фізичної культури і спорту проаналізуємо наукові позиції та нормативно-правові акти щодо розуміння та законодавчого закріплення таких категорій як: «фізична культура», «спорт», «службова підготовка», «фізична підготовка».

Так, в Законі України «Про фізичну культуру і спорт» під «фізичною культурою» розуміється діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація [2]. Визначення запропоноване в Законі, скоріше розкриває діяльність уповноважених суб'єктів в зазначеній сфері, ніж дає відповідь на суть цього явища.

Теоретичні напрацювання з цієї проблематики також не мають усталеної позиції. У фармацевтичній енциклопедії під «фізичною культурою» розуміється сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людиною в процесі суспільно-історичної практики, що характеризує досягнутий рівень у розвитку суспільства на кожному конкретному етапі [3]. У свою чергу, Енциклопедія українознавства не дає чіткої відповіді на розуміння цього явища, однак, наголошує, що з давніх-давен історичні обставини змушували українське населення вести важку боротьбу за існування, свободу й незалежність своєї держави. Отже, чимале значення для цього мала фізична сила, витривалість, спритність [4]. Як зазначає Л. Д. Вострокнутов, витoki соціального регулювання фізичної культури можна знайти ще у соціальних нормах первісного суспільства, які виникли у вигляді ритуалів, обрядів, міфів, моральних встановлень та звичаїв [5]. Виходячи із історичних аспектів можна зробити умовний висновок, що фізична культура була основою та необхідною умовою забезпечення безпеки держави. Враховуючи, той факт, що не все населення було задіяне в той час в процесі боротьби за незалежність, то можна вести мову про певне коло осіб, які, в силу виконання покладених на них завдань, повинні були мати дуже високі показники фізичної сили, витривалості, спритності тощо. Тобто історично було закладено підґрунтя, що для виконання завдань щодо забезпечення безпеки держави та інших громадян необхідно мати високі показники фізичної культури. Також при визначенні цієї категорії, акцент робиться на тому факті, що остання є частиною загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення та підвищення рівня здоров'я, всебічний розвиток фізичних здібностей і їх використання в суспільній практиці та повсякденному житті [6]. Слушним є висновок, що фізична культура, впливаючи на біологічну сферу людини є комплексом засобів і методів, неминуче впливає на інтелектуальну, емоційну, духовну сфери особистості з огляду на єдність і взаємозумовленість функціонування матеріального й духовного в людині [3]. Слід зауважити, що у Великій Радянській Енциклопедії до основних ознак

фізичної культури і спорту віднесено: 1) рівень здоров'я населення; 2) рівень фізичного розвитку людей; 3) рівень використання фізичної культури у сфері виховання, побуті, структурі вільного часу громадян; 4) розвиток масового спорту; 5) розвиток спорту вищих досягнень тощо [7, с. 397]. В цьому аспекті та в продовження ознак, які притаманні фізичній культурі доцільно навести висновок Ю. М. Репкіної, яка зазначає, що фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих потреб, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх відносин між народами і зміцнення миру [8, с. 15]. Але при цьому дослідниця більше уваги приділяє категорії «спорт», а іноді їх й ототожнює. В дисертаційних дослідженнях, які були захищені останнім часом, а саме: Н. Г. Ярова «Організаційно-правове регулювання у галузі спорту України», Ю. М. Репкіна «Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту», О. А. Моргунов «Адміністративно-спортивне право як підгалузь адміністративного права України» зазначені категорії розглядаються із позицій, що «спорт», маючи спільні із фізичною культурою складові, володіє притаманними лише йому елементами. А, на думку О. А. Моргунова, дефініція «фізична культура» є вужчою, ніж «спорт». Інакше кажучи, спорт являє собою найвищу ступінь організації та здійснення фізичної культури [9, с. 30].

Ми не погоджуємось із позицією вищенаведених вчених, з ряду обставин. По-перше, категорія фізична культура є такою, що вмщує показники гармонійного розвитку особистості; по-друге, спорт, виходячи із законодавчого закріплення полягає у порівнянні досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та інших підготовленостях, шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них [2]; по-третє, фізична культура є необхідною умовою здоров'я людини, а заняття спортом навпаки можуть наносити шкоду останньому; по-четверте, фізична культура інтегрується в суті самої особи, що функціонує в культурному осередку як конкретний носій культурних цінностей, поєднуючи в собі загальне, властиве культурі в цілому, і особисте, привнесене в культуру на основі індивідуального життєвого досвіду, рівня знань, світогляду [3] тощо.

На наше особисте переконання «фізична культура» є категорію більш широкою, ніж категорія «спорт», що підтверджується рядом ознак. Наголосимо, що фізична культура є одним із ключових елементів забезпечення не тільки національної безпеки, але і складовою міжнародної безпеки тощо.

Рухаючись далі звернемо увагу на фізичне виховання як різновид фізичної культури. Так, в Законі України «Про фізичну культуру і спорт» під фізичним виховання розуміється напрям фізичної культури, який пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті [2]. Отже, на рівні законодавства визнається, що існують групи осіб, для яких фізичне виховання є необхідною умовою їх професійної діяльності. Постає питання, яку професійну діяльність не можливо здійснювати без належного фізичного виховання? Відповідь на це питання закладено в положенні ст. 30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», де зазначено, що фізична підготовка є частиною загальної системи навчання та виховання працівників правоохоронних органів і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності. Тобто, в Законі чітко визначено коло таких суб'єктів – правоохоронні органи.

Відразу зауважимо, що законодавець чітко закріпив, що фізична підготовка здійснюється для виконання професійної діяльності, а саме правоохоронної. В Законі України «Про фізичну культуру і спорт» фізична підготовка розглядається як складова фізичного виховання різних груп населення, яка полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності [2]. Звернемося до нормативно-правових актів, які регламентують питання професійної діяльності правоохоронних органів для аналізу змісту зазначеної категорії.

Так, в наказі МВС України від 13.10.2014 № 1067 «Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України» зазначено, що фізична підготовка є основним предметом бойової і спеціальної підготовки військовослужбовців в Національній гвардії України та має забезпечувати необхідний рівень їх фізичної готовності до виконання завдань за призначенням. Фізична підготовка проводиться з урахуванням особливостей службово-бойової діяльності військових частин Національної гвардії України і має спеціальну спрямованість. В свою чергу, в наказі Служби безпеки України від 06.07.2010 № 369 «Про затвердження Інструкції з організації фізичної та вогневої підготовки в Службі безпеки України» не дається визначення зазначеній категорії, мова лише йде про організацію її здійснення та відповідних суб'єктів. Дещо відрізняється визначення фізичної підготовки, що закріплено в наказі Служби зовнішньої розвідки України від 21.01.2013 № 15 «Про затвердження Інструкції про організацію фізичної та вогневої підготовки в Службі зовнішньої розвідки». Так, під останньою розуміється підготовка спрямована на забезпечення фізичної та психологічної готовності військовослужбовців до якісного виконання оперативно-службових завдань, стійкого перенесення

фізичного та нервово-емоційного навантаження, забезпечення особистої безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Зауважимо, що в Державній службі України з надзвичайних ситуацій метою фізичної підготовки є забезпечення фізичної готовності особового складу до професійно-службової діяльності, а також сприяти вирішенню інших завдань навчання і виховання [10].

У Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 26.01. 2016 р. № 50, закріплене наступне визначення фізичної підготовки. Як комплекс заходів, спрямованих на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності. Відразу зауважимо, що зазначений наказ МВС України, оперує категорією «службова підготовка». Постає питання, як співвідносяться зазначені категорії? Відповідаючи на це питання, ми вважаємо, що на сьогодні доцільно вести мову, саме про фізичну підготовку, оскільки на етапі добору кандидатів до роботи в правоохоронних органах, саме остання є необхідною умовою прийняття на службу до відповідних органів. Більше того, рівень фізичної підготовки є однією із тих складових, що підлягає оцінці при прийнятті громадян на службу до Національної поліції [11, с. 86].

Вважаємо, що фізична підготовка є самостійним елементом необхідним до виконання професійної діяльності в правоохоронних органах України.

На користь нашого висновку, доцільно навести положення ч. 3 ст. 30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» де закріплено, що рівень фізичної підготовки має обов'язково враховуватися при присвоєнні чергових спеціальних звань, призначенні на вищі посади тощо. З метою вдосконалення діяльності правоохоронних органів, підвищення ефективності їх роботи та підтвердження професійного рівня працівників проводиться атестування відповідних працівників [12].

Вищевикладене дає підстави зробити висновок, що фізична підготовка виступає незмінним супутником усього періоду проходження служби в правоохоронних органах.

Зробимо проміжний висновок, питанням фізичної підготовки не приділено належної уваги у навчальній та науковій літературі, не дивлячись на те, що вони знаходять свій прояв у межах суспільних відносини у середині системи правоохоронних органів та урегульовані нормами адміністративного права. Де-факто фізичну підготовку правоохоронних органів віднесено до складу окремих видів внутрішньої адміністративної діяльності, зокрема: службове атестування, проходження служби, добір та розстановка кадрів.

На нашу думку, виходячи з того, що фізична підготовка в правоохоронних органах це норматив, який необхідно здати при зарахуванні до кадрів правоохоронних органів, складова службової підготовки, яка супроводжує проходження усієї служби працівниками правоохоронних органів, показники фізичної підготовки враховуються при присвоєнні чергових спеціальних звань та призначенні на вищестоящі посади, першу необхідно визнати окремим видом внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності.

Висновок. На підставі викладеного, сформулюємо авторське визначення категорії «фізичної підготовки у правоохоронних органах». Так, під фізичною підготовкою у правоохоронних органах в якості предмету адміністративно-правового регулювання слід розуміти діяльність уповноважених суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, яка визначена нормами адміністративного права, та направлена на формування рухових умінь та навичок службовця, розвиток його фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності щодо захисту прав і свобод людини та громадянина та є необхідною умовою проходження служби в зазначених органах.

Виходячи із розуміння категорії фізична підготовка у правоохоронних органах, виокремимо характерні ознаки, які притаманні останній в якості предмету адміністративно-правового регулювання: 1) виступає одним із елементів внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності правоохоронних органів; 2) є частиною загальної системи проходження служби в правоохоронних органах, що включає добір, навчання та виховання працівників правоохоронних органів; 3) спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу правоохоронних органів до професійної діяльності щодо забезпечення охорони прав і свобод громадян; 4) зміст включає розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей правоохоронця, збереження його здоров'я, творчої та трудової активності, формування необхідних навичок застосування заходів фізичного впливу необхідних для виконання оперативно-службових завдань; 5) є елементом особистої безпеки правоохоронця; 6) це сукупність систематизованих знань, умінь і професійних навичок, необхідних для повноцінного виконання покладених на правоохоронців завдань та функцій; 7) наявність спеціального суб'єкта в середині правоохоронного органу, який забезпечує організацію, контроль та оцінку рівня фізичної підготовки працівника правоохоронного органу; 8) кожний етап завершується офіційним результатом оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений суб'єкт встановив, що особа досягла компетентностей відповідно до затверджених нормативів, що засвідчується записом у відповідних документах, які долучаються до особової справи правоохоронця; 9) має постійний характер.

Виходячи із вищенаведеного, зміст фізичної підготовки правоохоронних органів в Україні розглянуто з позицій функціонального підходу – як функції держави щодо розвитку фізичної культури і спорту, як необхідної умови проходження служби в правоохоронних органах та елементу особистої безпеки правоохоронців, що дозволило передбачити наступність формування змісту зазначеного поняття, виходячи з правової природи управління, яке реалізується в межах адміністративно-правових відносин.

Список використаних джерел:

1. Адміністративна діяльність. Частина особлива : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Х. : Ун-т внутр. справ, «Еспада», 2000. – 368 с.
2. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3808-12>.
3. Фізична культура [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pharmencyclopedia.com.ua/>
4. Фізична культура // Енциклопедія українознавства. Загальна частина (ЕУ-І). – Мюнхен, Нью-Йорк, 1949. – Т. 3. – С. 1161-1165 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/encycl/eui115.htm>
5. Вострокнутов Л. Д. Генезис і розвиток правових норм в галузі фізичної культури і здорового способу життя українського народу : від звичаєвого права до законодавства початку ХХ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Л. Д. Вострокнутов. – Х., 2003. – 20 с.
6. Фізична культура : короткий курс лекцій з дисципліни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studme.com.ua/141701204070/meditsina/fizicheskaya_kultura_obschekulturnoy_professionalnoy_podgotovke_studentov.htm
7. Большая Советская Энциклопедия : в 30 т. : Т. 27 : Ульяновск-Франкфурт / гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – М. : Сов. Энциклопедия, 1977. – 624 с.
8. Репкіна Ю.М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Репкіна Юлія Миколаївна. – К., 2010. – 232 с.
9. Моргунов О.А. Адміністративно-спортивне право як підгалузь адміністративного права України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Моргунов Олександр Анатолійович. – Запоріжжя, 2012. – 207 с.
10. Про затвердження Настанови з фізичної підготовки в МНС України : наказ МНС України від 05.08.2004 р. № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsns.gov.ua/files/2017/1/19/osv/10.doc>.
11. Основи управління в органах внутрішніх справ : навч. посіб. / О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, Р. А. Калюжний та ін. – Х. : ХНУВС, 2011. – 591 с.
12. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування особового складу органів внутрішніх справ України : наказ МВС України від 22.03.2005 № 181 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 21. – С. 154. – Ст. 1159.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2017

УДК. 342.951

Кондратенко Віталій Миколайович

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри галузевого права

*Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО ОБ'ЄКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

У статті розглянуто нормативно-правовий механізм забезпечення доступності осіб з інвалідністю до об'єктів соціальної інфраструктури з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні, а також обґрунтовується необхідність вдосконалення змісту та структури відповідного законодавства.

Значна увага приділена розгляду законів України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» та «Про реабілітацію інвалідів в Україні», у результаті чого констатовано, що діяльність публічної влади виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами.

Піддано критичному аналізу окремі постанови та програми Кабінету Міністрів України, оскільки вони спрямовані лише на реалізацію соціального захисту інвалідів, адміністративно-правове забезпечення відбувається лише окремої групи їхніх прав та свобод, уникнення їхнього державного та громадського захисту